

Belső Biztonsági Alap – Nemzeti Program

társadalmi véleményezésre

1. Program stratégia

Magyarország megítélése szerint a biztonság kiemelkedő relevanciával bíró szakterület. E szakterületen belül is megkülönböztetett kategória a súlyos és szervezett, határon átnyúló bűnözés – beleértve a terrorizmus – megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, amelyek napjaink legjelentősebb kihívásaként jelölhetőek meg.

A kontinensen növekvő fenyegetések és támadások ellenére Magyarország Európa egyik legbiztonságosabb országaként tartott számon és cél, hogy hazánk a határon átnyúló bűnmegelőzés és bűnüldözés terén is a nemzetközi élvonalba tartozzon.

Ez a jövőkép akkor teljesülhet be, ha biztosított a megfelelő létszámú, magasan képzett, idegen nyelveket beszélő személyi állomány, adott a modern technológiai vívmányok folyamatos alkalmazásának lehetősége, valamint megfelelő együttműködési és koordinációs mechanizmus működik mind a nemzetközi szinten, mind a hazai szakmai irányítás alsóbb szintjein.

A Nemzeti Program e szellemiségben készült és a célkitűzések meghatározásakor figyelembe veszi mindazon releváns nemzetközi és hazai jogi aktusokat és stratégiai dokumentumokat, amelyek horizontálisan vagy bűncselekmény-kategóriákra koncentráltan határozzák meg a fellépés keretrendszerét, valamint épít jelen időszak eredményeire és tapasztalataira is.

E tárgykörben kiemelendő az EU Belső Biztonsági Stratégiája, Terrorizmus Elleni Stratégiája, Migrációs Stratégiája, Kábítószeres Elleni Stratégiája, Kiberbiztonsági Stratégiája, az EU CBRN cselekvési terve, valamint a csalás elleni küzdelemről és az EU pénzügyi érdekeinek védelméről szóló irányelv.

Nemzeti szinten az összhang szintén biztosított a kulcsfontosságú dokumentumokat éritően, így többek között a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia, az Emberkereskedelem Elleni Nemzeti Stratégia, a Nemzeti Drogellenes Stratégia, a Nemzeti Kiberbiztonsági Stratégia, a Nemzeti Biztonsági Stratégia és a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia, továbbá a magyar kormány biztonsági és migrációs stratégiai iránymutatásait tartalmazó határozatai tárgyában.

Szintén biztosított az egymásra épülés a jelen Nemzeti Program előzményeként tekinthető Belső Biztonsági Alap (BBA) keretében elfogadott 2014-2020 időszaki magyar Nemzeti Programjával.

Mindezek mellett a Nemzeti Program reagálni kíván a releváns uniós ügynökségek és kiemelt szereplők (pl. Europol, Eurojust, Interpol), a nemzetközi szervezetek és egyéb szakterületi fórumok (pl. GRECO, GRETA) által megfogalmazott számos észrevételre, valamint az Európai Bizottság Migrációs Ügyek és Uniós Belügyek Főigazgatóság fiche formájában megküldött ország-specifikus ajánlásaira is.

A Nemzeti Program prioritásai – a szektorális szabályozó rendelet diktálta elvárásoknak megfelelően – rendkívül sok bűnügyi szakterületre terjednek ki. Ezek közül Magyarország esetében is megkülönböztethetőek az uniós szakpolitikai ciklushoz kapcsolódó kiemelt bűncselekmény-kategóriák (emberkereskedelem, embercsempészet, kábítószer- és fegyverkereskedelem, kiber és környezet bűnözés, hiányzó kereskedő útján elkövetett (MTIC) és jövedéki csalás, szervezett vagyon elleni bűncselekmények, pénzügyi bűncselekmények és pénzmosás, okirat-hamisítás és -csalás), valamint a terrorizmus (és jellemző korai szakaszai, pl. az erőszakos extrémizmus és radikalizáció) elleni fellépés, amelyek önmagukban is súlyos jogsértésnek minősülnek, elkövetésük

jellemzően szervezett bűnelkövetői körökhöz kötődik és csaknem minden esetben határon átnyúló elemekkel, relevanciával bírnak.

Hazánkban is megfigyelhető azonban a bűnözés nemzetköziségének fokozódása, így egyre jellemzőbb, hogy a korrupció, illetve más gazdasági-pénzügyi bűncselekmények, további vagyon elleni bűncselekmények, egyes erőszakos, élet-, testi épség elleni deliktumok elleni fellépés is gyakrabban igényel határon átnyúló együttműködést. E jelenséget erősíti a kibertérben történő elkövetés terjedése, amelyhez kapcsolódóan az államhatárok vizsgálata a gyakorlat szintjén nem is értelmezhető.

A szervezett és különösen a határon átnyúló jelleggel bíró jogsértések alkalmával az időszerű beavatkozás kérdése jelölhető meg további súlyponti kérdésként. A bűnügyi munka során alapvető cél, hogy a bűncselekmények ellen a hatóságok minél korábban fellépjenek, azonban e fellépés alkalmával még nem minden esetben ismert, hogy az elkövetés szervezett, illetve nemzetközi jellegűt ölt-e, mi több, megfelelő időben történő beavatkozás esetén e magasabb veszélyt reprezentáló jellemzők elmaradhatnak, megelőzhetőek.

További jelenség a bűnözés multi-dimenzionáltságának fokozódása, amelynek értelmében az elkövetői csoportok egyre ritkábban koncentrálnak erőforrásaikat egyetlen bűncselekmény-kategóriára, több területen veszélyeztetve a közbiztonságot (pl. kábítószer, fegyver, hamis termékek közös csempészete) és egyre általánosabbá válik, hogy a szervezett és erőszakos bűncselekményeket vagyon-elleni és gazdasági bűnözés, illetve korrupció kíséri.

Szintén jellemző, hogy a kiemelt bűncselekmény kategóriákhoz kapcsolódóan a személyi bizonyítékok gyűjtésének lehetősége korlátozottabbá válik, így mindinkább a technikai hírszerzés kerül előtérbe, valamint az, hogy a megfelelő eszközellátottság hiánya a műveleti tevékenységnek, együttműködéseknek is gátját képezheti. Emellett megállapítható, hogy a határon átnyúló elkövetéshez kapcsolódó bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenységek esetében a naprakész szakismeret és a folyamatos információcsere érvényre juttatása technikai-infrastrukturális támogatás nélkül nem valósítható meg hatékonyan.

A bűnözés komplexitás-fokozódásra és a fenyegetettség növekedésére a magyar igazságügyi és rendészeti szektor is hasonlóképp reagált. Összességében több államigazgatási szervezet és bűnüldözési-bűnmegelőzési szakember küzd a jelölt kihívások ellen és a hazai szektor a korábbi éveket meghaladó mértékben fejlődött.

A legfontosabb ágazati szereplők között elsőként a Rendőrség említhető, amely a legtöbb bűncselekményt illetően általános nyomozó hatóságként jár el, helyi, területi, illetve országos hatáskörű szervekkel rendelkezik és e szervek között megtalálhatóak bűncselekmény-kategóriák mentén (pl. kábítószerbűnözés elleni, műkincsvédelmi szakterület) és feladat-típusok mentén specializálódott egységek is (pl. tűzszerészeti, légirendészeti szolgálat).

Más, tipikusan a gazdaság tárgykörét érintő jogsértések tekintetében (pl. termékhamisítás, költségvetési csalás) a Nemzeti Adó és Vámhivatal bűnügyi szolgálati ága is bír nyomozó hatósági jogkörökkel.

További kiemelt szereplőként a Terrorelhárítási Központ és a hivatali korrupció elleni fellépésért felelős Nemzeti Védelmi Szolgálat nevezhető meg, illetve az elemzési, felderítő és művelet-támogatói szakterületet érintően megkerülhetetlen szereplők a titkosszolgálatok (Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ (TIBEK), Alkotmányvédelmi Hivatal, Információs Hivatal, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat).

Az igazságügyi szereplők között az ügyészi és bírói szervezetrendszer, valamint a Büntetés-

végrehajtás Országos Parancsnoksága nevesíthető, a további hatósági együttműködők között pedig a Nemzeti Szakértő és Kutatóintézet (NSZKK), valamint a minisztériumi szakirányítás alatt álló áldozatvédelmi és gyermekvédelmi szolgálatok vehetőek számításba.

A trendeket illetően kijelenthető, hogy a kiemelt szereplőként azonosítható igazságügyi-rendészeti szervek száma nő (pl. TIBEK, NSZKK létrehozása az elmúlt években került sor). Pozitív változás figyelhető meg a tapasztalatcserék és képzések számát érintően (pl. csak a BBA 2014-2020 programja keretében 2019-ig közel 3000 főt részt oktatásokon), valamint a minőségi mutatókat illetően is előrelépés történt (pl. speciális szakképesítés, nyelvismeret megléte az állomány körében gyakoribbá vált). Mindezekkel összefüggésben az elmúlt három évben a rendőrségi felderítési és nyomozáseredményességi számadatok javulása (3-6% körüli változás) és a bűncselekmények számának, illetve a kiemelt bűncselekmények számának kb. 20%-os csökkenése regisztrált.

Trendszerű azonban az is, hogy a szervezett elkövetői körök aktivitását érintően is növekmények regisztráltak. Fokozódik az általuk elkövetett bűncselekmények összetettsége, szervezettsége (ezt igazolja, hogy a nyomozások átlagos időtartama csaknem 50%-kal nőtt), társadalomra való veszélyessége és nemzetközisége, ugyanakkor a lefoglalási és vagyon-visszaszerzési mutatók bizonyos elemei emelkedést jeleznek és arányaiban javult az eljárás során történő kármegtérülés is. Az áldozatok számát illetően alacsonyabb értékek mutathatóak ki, azonban féltő, hogy egyes területeken (pl. kiberbűnözés, gyűlölet-bűncselekmények) a látencia igen magas és összességében tartósan alacsony az áldozati segítségnyújtással érintett személyek száma is.

Jellemzőbbé vált továbbá, hogy specializált egységek mellett az egyén szintjén a szakértőknek több készséggel (pl. kábítószer-bűnözés elleni fellépés ismerete mellett IT, pénzügyi és szakmai idegen nyelvi felkészültség) kell rendelkezniük és az, hogy szervezeti egységük esetében is gyakoribbá válik a többcélú képességbővülés kényszerű igénye.

A hazai szereplők egyes szakterületeken (pl. PNR, CBRN-E) Európa mértékadó szakismeretét képviselik, azonban a területi és helyi szint vonatkozásában továbbra is azonosíthatóak hiányosságok. Az együttműködés tárgyában szintén megfigyelhető a kapcsolatrendszer bővülése (pl. digitális adatkapcsolatok, formalizált államközi egyezmények létrejötte), mind a külföldi partnerekkel (amelyet igazol pl. a Nemzetközi adatcsere számszaki növekedése), mind a hazai szereplők között (eredményesebbé téve így pl. a belföldi vagyonvisszaszerzést). Az együttműködés élénkült a társadalom irányába is (pl. civil részvétel mellett megvalósított megelőzési programok számának növekedése), azonban egyes prioritásterületeken (pl. hatósági együttműködés a környezeti bűnözés terén, társadalmi jelzőrendszer a radikalizációt érintően) az együttműködés még kezdeti szakaszban jár.

A jelen időszak fejlesztései közül kiemelendő, hogy a BBA keretében a képzések és tapasztalatcserék mellett sor került a PNR rendszer bővítésére, egy akkreditált szaknyelvi vizsgarendszer kialakítására, a Közép-Európai CBRN-E Kiképző Központ és egy kiberbűnözési-antiterror-elemzési szakkabinet létrehozására, a KYNOPOL hálózat tevékenységének fokozására, számos laboratóriumi fejlesztésre, több emberkereskedelmi és kibertudatossági prevenció programra, kiberbiztonsági hálózatfejlesztésekre, illetve a megvalósított eszközbeszerzések nyomán a rendvédelmi szervek több ezer művelet megtartását tervezik, illetve kezdték meg.

A célkitűzések meghatározásakor Magyarország épít a 2014-2020. évi eredményekre és a korábbi jó gyakorlatok folytatása mellett, a jelölt komplexitás igényét érvényre juttatva fejlesztéseket tervez a prevenció és áldozatvédelmi szakterület mellett a felderítési, nyomozási, vizsgálati tevékenységhez kapcsolódóan és az igazságügyi szektort érintően is.

A célkitűzések a következő csoportok mentén kategorizálhatóak:

1. **Információs és kommunikációs technológiákhoz** kötődően igény az automatizálás és a digitalizálás általánossá tétele, valamint a rendszer-rendszer kapcsolatok bővítése többek között az DNS adatcsere, a ballisztika és a légiutas-adatforgalom területén.
2. **Technikai fejlesztések** vonatkozásában megkülönböztetett figyelemmel szükséges illetni a forenzikus és az elemző-értékelő képességek bővítését és a védelmi-biztonsági, illetve a felderítést és műveleti tevékenységet támogató kiemelt technológiai innovációkat.

E célkitűzésekkel lehetőség adódik arra, hogy korunk technológiai reformjára a szektor megfelelően és időszerűen reagálni tudjon, valamint a fejlesztések a feladatellátás minőségi javulását is szolgálják, pontosabbá és dinamikusabbá téve a döntéshozatali mechanizmust, növelve így a bűnügyi munka hatékonyságát. Magyarország a Nemzeti Program keretében a fenti prioritásokat kiemelten fontosnak tartja.

3. **Képzési infrastruktúrák, képzési rendszerek**, szakmai továbbképzések és idegen nyelv oktatása terén kiemelt igény nemzetközi kiképzőközpontok létesítése, működtetése (pl. terrorizmus, vagyon-visszaszerzési szakterület, speciális bűnügyi helyszínelés), belső szakmai továbbképzések és piaci szereplők által nyújtott szakképzések szervezése, ezeken történő részvétel (pl. gazdasági-pénzügyi, környezeti bűnözés ellen), valamint az igazságügyi és rendészeti szaknyelvi vizsgarendszer fejlesztése, nyelvképzések elérhetővé tétele.
4. **Adat-, információ és tapasztalatszere** fokozásához kapcsolódóan prioritás a nemzetközi hálózatok tevékenységének élénkítése (pl. kutyavezetői tevékenység), konferenciák és ismeretek megosztása a területi-megyei-helyi szervek bevonásával (pl. célkörözési szakterület), továbbá az összekötő tisztviselői hálózat bővítése (pl. illegális migráció elleni fellépés céljából).

A fenti célkitűzések lehetővé teszik, hogy az igazságügyi és rendvédelmi munkatársak a legmodernebb környezetben jussanak a legfrissebb szakismeret birtokába, ill. a célkitűzések segítik, hogy Magyarország régiós kiválósági központként is számításba vehető legyen.

5. **Preventív tevékenységeket** illetően szükséges széles körű és változatos eszközrendszer alkalmazása (pl. személyes kitelepülés, jelenlét, közösségi média kampány, off-line felületek bérbe vétele), amellyel cél a lakosság valamennyi csoportjának általános elérése mellett az elkövetői és áldozati kör megszólítása, valamint a két oldal környezetének érdekeltté tétele a bűnmegelőzésben. Indokolt a korábbi megelőző tevékenységek fokozása (pl. kábítószer-bűnözés, korrupció) ill. új területek fókuszba helyezése (pl. gyűlölet-bűncselekmények, radikalizáció-polarizáció elleni fellépés).
6. **Megelőzési tárgykörhöz** szorosan kapcsolódó **áldozatvédelem** terén cél a minél szélesebb érintetti kör azonosítása (pl. kiberbűncselekmény esetén), illetve az áldozatok részére nyújtott szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése (pl. emberkereskedelem tárgykörét érintően).

A fenti célkitűzésekkel Magyarország a represszív-reaktív intézkedések mellett a megelőzés és az áldozatközpontú szemlélet irányába is nyitna, amelytől szélesebb társadalmi támogatás és alacsonyabb re-viktimizáció várható. A társadalmi támogatás növekménye az a kisebb arányú ismételt áldozattá válás, hosszú távú hatása pedig a minőségi szolgáltató rendszer hitelességének fokozódása.

7. **Műveleti együttműködés** tekintetében lehetőség adódik közös nyomozócsoportok, nemzetközi műveletek és járőrszolgálatok tervezésére, valamint az akciónapok számának növelésére és e tevékenységek nemzetközi szintűvé fokozására a következő relációkban: megyék közti együttműködés egyes kiemelt bűncselekmény-kategóriákat illetően (pl. fegyverkereskedelem, -csempészet), a határmenti régiók együttműködése a határon túli rendvédelmi szervekkel és országos akciók külföldi partnerek bevonásával.

A műveleti együttműködés e formái segíthetik a szervezett bűnözés által gyakran előnyükre fordított országhatárok jelentette jogi és földrajzi akadályok leküzdését és a bizonyítékok gyors és eredményes összegyűjtését, nagymértékben hozzájárulva ezzel a büntetőeljárások sikeres lefolytatásához.

A fejlesztések nyomán az állampolgárok biztonságérzetét illetően a határon átnyúló súlyos és szervezett bűnözés – beleértve a terrorizmus – elleni fellépés terén hasonlóan kiváló értékek érhetőek el, mint amilyeneket az állampolgárok általános közbiztonság-érzetét vizsgáló jelenlegi felmérések eredményei mutatnak.

2. Prioritások

2.1. BŰNÜGYI ADAT- ÉS INFORMÁCIÓCSERE FOKOZÁSÁT CÉLZÓ FEJLESZTÉSEK (SO1)

Adat- és információcsere fejlesztések alatt azon célokat jelölte meg Magyarország, amelyek az igazságügyi-rendészeti és ezen belül különösen a bűnügyi célú együttműködés minőségét javítják és fokozását támogatják.

A büntetőeljárások és a felderítési tevékenység eredményes megvalósításának alapja az adat és információcsere, a súlyos és szervezett bűnözéshez kapcsolódó bűnüldöző tevékenység pedig adatcsere nélkül nem lehet eredményes, így valamennyi releváns szereplő folyamatosan munkálkodik nyilvántartások kialakításán, adatbázisok összekapcsolásán és az ezekben elérhető információk strukturált szűrését, keresését támogató megoldások kidolgozásán.

E beavatkozási területen Magyarország elsőként azt a kihívást vette számításba, miszerint e szakterületen igen nagyszámú, potenciális bűnügyi relevanciával bíró információkat tartalmazó rendszer van használatban, illetve, hogy némely adatokat több nyilvántartás is rögzített, más adatok viszont informatikai rendszerekben nem, vagy csak manuális támogatás mellett érhetőek el.

A bűnüldözési szektort is jellemzi továbbá, hogy óriási, de gyakran strukturálatlan információhalmaz áll rendelkezésre, amelynek értelmében sokkal nagyobb erőforrásokat szükséges allokálni az automatizálásra és a tanuló algoritmusok jelentette lehetőségekre.

Az adatcsere volumene növekszik mind a nemzeti fellépés szempontjából releváns szervek, mind a határon átnyúló reláció vonatkozásában – pl. SIS találatok, Interpol beérkező ügyek, SIENA üzenetek, megtartott határtalálkozók, összekötő tisztviselői megkeresések, AFIS adatfeltöltések és európai elfogatóparancs jelzések száma terén is 5-40%-os növekmények mérhetőek az elmúlt 3 évben – , így a Nemzeti Program keretében cél új rendszerek létrehozására, rendszer-rendszer kapcsolatok kiépítésére, valamint ezek támogatására irányuló horizontális fejlesztések megvalósítása.

További nehézséget jelent, hogy heterogenitás jellemzi az adatformátumot, így a fejlesztéseknek ki kell terjednie az üzenetformátumok egységesítésre és az adatminőség javítására.

A gyakorlat szintjén kihívás továbbá, hogy az ICT rendszerek jellemzően többcélú felhasználással érintettek (pl. határrendészeti nyilvántartások használhatóak a terrorizmus elleni fellépés részeként is), valamint, hogy az adatelérést és adatcserét olykor nehéz függetleníteni az elemzői tevékenységtől (pl. bűnügyi támogató elemzés, általános statisztikai elemzés, kockázatelemzés).

Az tapasztalható továbbá, hogy bár az informatikai rendszerek elérése és az adatkörök kezelésének, feldolgozásának képessége központi szinten gyakran rendelkezésre áll, a helyi-területi partnereknél ezek nem tekinthetők minden esetben biztosítottak.

A fentiekén túl a rendszerek folyamatos üzemeltetése, karbantartása és a képzett személyzet biztosítása rendkívüli költségeket ró az érintett szereplőkre.

A jelölt kihívásokra reagálva, Magyarország célja a biztonságra vonatkozó uniós vívmányok egységes alkalmazásának biztosítása az uniós adatcsere rendszerek használatával történő információcsere támogatásával, a biztonsági szempontból lényeges uniós és nemzeti rendszerek és hálózatok létrehozásával, fejlesztésével és fenntartásával, azok interoperabilitásának biztosításával, továbbá az adatminőség fejlesztésén és a rendszerek használatának növelésén keresztül.

Ennek keretében az igazságügyi-rendészeti és különösen a bűnügyi szakterületen a következő intézkedések fogalmazhatóak meg.

1. Infokommunikációs fejlesztések

Cél olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek támogatják az adatgyűjtést és adatrögzítést, elősegítik adatbázisok létrehozását, bővítését, adatkapcsolatok kiépítését és a rendszerek közötti interoperabilitást, segítik az adatok nyilvántartását, cseréjét és elemzését különösen a folyamatok automatizálása révén, valamint a mesterséges intelligencia nyújtotta lehetőségek kihasználásával.

A fejlesztések a hatóságok hatékony működésének fokozását szolgálják például a terrorizmus (légi-utasforgalmi adatok rendszere); a fegyverkereskedelem (arckép-azonosítási és ballisztikai nyilvántartások); a mobil bűnözői csoportok (prüm-i adatcsere ujj-, tenyérnyomat, DNS és járműadat-rendszerei) elleni fellépés terén; valamint az emberkereskedelemmel és az illegális migrációval (áldozati és elkövetési nyilvántartások); a kiberbűncselekményekkel (statisztikai adatbázisok, elítélésekhez kapcsolódó információ-megosztás); a gazdasági-pénzügyi bűncselekményekkel – köztük a korrupcióval – és a vagyon-visszaszerzéssel kapcsolatban (adatbázisok körének bővítése, intézkedéssel érintett eszközök nyilvántartása), továbbá támogatják az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó információk szélesebb körű bűnügyi felhasználását.

1.1. A nemzetközi adatcserét támogató fejlesztések terén Magyarország elkötelezett abban, hogy az uniós információs rendszereit illető hiányosságok kezelésére megfelelő eszközöket alkalmazzon és ennek keretében cél a nemzetközi adatcsere kapcsolatok erősítése, az automatikus információcsere kialakítása, különös tekintettel a PNR hálózatokra. További prioritás a nagy volumenű európai információs és lekérdező rendszerekhez (pl. SIS, VIS, EURODAC, EES, ETIAS, ECRIS-TCN, ESP) való hozzáférések bevezetése és korszerűsítése, valamint az Europol rendszerek és adatbázisok széles körű elérése és alkalmazása (pl. EIS és a kapcsolódó adatfeltöltések fejlesztése, QUEST integráció, SIENA hálózat kiterjesztése, SIENA web és confidential használata), továbbá az ügyviteli és üzenetkezelő rendszerekkel történő integrálása.

1.2. A nemzeti rendszereket illetően prioritás a hazai informatikai rendszerek, eszközök létrehozása, adaptálása, a biztonsági szempontból releváns uniós információs és kommunikációs

rendszerekhez való csatlakozás és a szolgáltatások széles körű bevezethetőségének, elérhetőségének biztosítása. A fejlesztések kiterjedhetnek továbbá például a hazai szakrendszerek minőségi fejlesztésére (beleértve az adatminőség javítást is), a találatok nyomon követésére és a minősített adatok kezelési képességének bővítésére, az egyablakos megközelítés szemléletének fokozására, az egységes formátum mentén működő munkafolyamatok terjesztésére, valamint a személyazonosság és hozzáférés kezelési képesség javítására.

2. Hatékony adatcserét szolgáló egyéb fejlesztések

Cél az infokommunikációs fejlesztésekhez kapcsolódóan megfogalmazott fejlesztések támogatása tanulmányokon, tanulmányutakon, képzéseken, tapasztalatcseréken és egyéb ismeretmegosztást szolgáló programokon keresztül (pl. PNR, körözési szakterülethez kapcsolódóan), amelyek lehetőséget nyújtanak a hazai hatóságok közötti együttműködés mellett a külföldi partnerekkel – beleértve a tagállamokon túl az ügynökségeket és a harmadik országokat is – történő kooperációra, valamint a for-profit és a civil szektort érintő egyeztetésekre is.

3. Működési támogatás

Működési támogatás keretében Magyarország az újonnan létesíteni kívánt, ill. fejleszteni kívánt infokommunikációs rendszerek és hálózatok üzemeltetési és karbantartási költségeinek viselését tervezi, valamint a használatban lévő eszközök és programok amortizációs cseréjét tervezi a folyamatos és magas színvonalú működőképesség fenntartása érdekében.

2.2. MŰVELETI EGYÜTTMŰKÖDÉS FOKOZÁSÁT CÉLZÓ FEJLESZTÉSEK (SO2)

A műveletek alkalmával a feladatokat különböző szakterületeknek szükséges összehangoltan, rövid idő alatt megvalósítani. Számos művelet alkalmával biztosítani kell a szemle és forenzikus képességeket, már a művelet során figyelemmel kell lenni a vagyon-visszaszerzési aspektus érvényre juttatására, a műveleteket mind gyakrabban kell kiterjeszteni a virtuális térben történő végrehajtásra is és lehetővé kell a folyamatos helyszíni adatelérés, adatcserét és az információk gyorsselemezését.

A műveleti tevékenységhez és az együttműködéshez kapcsolódóan az elmúlt 3 év viszonylatában a legfontosabb statisztikák terén – pl. a kiemelt körözötték elfogását célzó akciók és az eredményes elfogások számában 30-40%-os, egyes lefoglalt kábítószeres mennyisége, valamint a nemzetközi kötelezettségvállalás alapján folytatott vagyonfelderítések terén 5-40-szeres – növekmények mutathatóak ki. A gyakorlat szintjén azonban nehézség, hogy a műveletek eredményei (például a vagyonvisszaszerzés) az esetek nagy részében nem kizárólag a helyszíni akcióhoz kötődnek, noha a műveleti tevékenység ezek elérését nagyban segíti, így fokozásukra Magyarország is prioritásként tekint.

További nehézség, hogy bár a műveleti tevékenység központi szinten gyakran jól koordinált, a helyi-területi partnereknél a szükséges eszközpark és a nyelvismeret, illetve alkalmanként a szaktudás is hiányos.

A társadalom részéről nagyobb igény mutatkozik a disszemináció és láthatóság fokozására is (pl. egyes nyílt akciónapok előzetes bejelentésének igénye, abból a célból, hogy azt a lakosság is támogathatja, vagy más, minősített akciók eredményeinek utólagos ismertetésének igénye), amelyre Magyarország reagálni kíván.

Magyarország célja a műveleti szakterületen a koordináció és az együttműködés fokozása, a

tagállamok közötti, valamint a súlyos és szervezett, határon átnyúló jelleggel bíró bűncselekmények tárgyában a hazai bűnüldözési műveletek számának növelése, különösen a közös nyomozócsoportok, a közös járőrszolgálatok, a határon átnyúló üldözések, a leplezett megfigyelés és az uniós szakpolitikai ciklus keretében létrehozott egyéb operatív együttműködési mechanizmusok, kiváltképp a határon átnyúló műveletek alkalmazásának megkönnyítése és javítása.

Ennek keretében a bűnüldözési szakterületen a következő intézkedések fogalmazhatóak meg.

1. Nemzetközi műveletek végrehajtása

Cél olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek támogatják komplex, több rendvédelmi szerv és szereplő együttműködésével megvalósított művelet-centrikus bűnüldözési tevékenység érvényre juttatását – akár az on-line térben is –, akciónapok szervezését és közös járőrszolgálatok megvalósítását, valamint például közös műveletek, nyomozócsoportok, határon átnyúló üldözések, leplezett megfigyelések végrehajtását.

A fejlesztések műveleti kiadások (pl. operatív értekezletekkel kapcsolatban felmerült költségek, személyi juttatások, bérleti díjak) biztosításán keresztül elősegíthetik a hatóságok hatékony működésének fokozását és az együttműködés gyakoribb alkalmazását például a kábítószer, a környezeti és gépjármű-bűnözés és az emberkereskedelem elleni fellépés terén, valamint az MTIC és jövedéki csalás, dohány-, alkoholcsempészet visszaszorítását célzó intézkedésekhez kapcsolódóan, különös tekintettel a bűnelkövetői csoportok vagyontárgyainak intézkedés alá vonását, valamint a jogtalanul birtokolt, csempészt, forgalmazott termékek lefoglalását.

2. Műveletek végrehajtását szolgáló egyéb fejlesztések

Cél a nemzetközi műveletek végrehajtásához kapcsolódóan megfogalmazott fejlesztések támogatása mind a műveletek tervezéséhez, mind azok megvalósításához, mind eredményeik felhasználásának előmozdítása terén.

Ennek okán prioritás például a kockázatok felmérését, elemzések végrehajtását, adatbázisok létrehozását (pl. műveleti, tolmács), statisztikai rendszerek elérését, kapcsolattartási pontok létesítését célzó fejlesztések támogatása. További prioritás lehet például az ismeretátadásra (információ és tapasztalatcsere, képzés, figyelemfelhívó rendezvények, tanulmányok, tanulmányutak, kiadványok készítése) a szakértői támogatásra (szakértő delegálása, helyszíni forenzikus szakismeret biztosítása) és az ICT eszközök és felszerelések bővítésére irányuló tevékenységek érvényre juttatása (pl. figyelésre szakosodott egységek esetében).

A programok elősegítik a hazai hatóságok közötti együttműködés mellett a külföldi partnerekkel – beleértve a tagállamokon túl az ügynökségeket, egyéb releváns szereplőket (pl. Europol, Eurojust, EMCDDA, FIU és CARIN hálózatok) és a harmadik országokat is – történő kooperációt, valamint a for-profit és a civil szektort érintő tevékenységekre is.

2.3. BŰNÜLDÖZÉS FOKOZÁSÁT ÉS A BŰNCSELEKMÉNYEK MEGELŐZÉSÉNEK FOKOZÁSÁT CÉLZÓ FEJLESZTÉSEK (SO3)

Magyarország a bűnözés elleni fellépés terén a képzési rendszerek fejlesztése, a tudás- és tapasztalatátadás fokozása, a felderítő, műveleti és védelmi képességek bővítése, valamint a megelőzés terén a kriminalitást befolyásoló tényezők átalakítása, a bűnalkalmak csökkentése és a viktimizáció esélyének mérséklése terén azonosított fejlesztési igényeket.

Szem előtt kell tartani, hogy a preventív tevékenységek halmaza és a felderítési, nyomozási, vizsgálati elemek, valamint az igazságügyi szakasz egységes, egymásra épülő és egymást kiegészítő rendszer. E rendszerhez kapcsolódva súlyponti kérdésként a felkészültség, az információcsere, a helyszíni asszisztenciával (pl. 3D szemle-tevékenység, forenzikus támogatás, szolgálati ebek alkalmazása) támogatott műveleti tevékenység, az analitikai háttértámogatás, a virtuális tér jelentette tényezők, az áldozat-centrikusság és a bűnözés fő mozgatórugójaként azonosítható vagyoni eszközök felderítésére és visszaszerzésére irányuló szakmai feladatok azonosíthatóak.

Általános kihívásként jelenik meg, hogy az együttműködéssel érintett szereplők köre folyamatosan bővül és nagyobb koordináció igényelt a partnerek között. Ennek részeként szükséges fejleszteni az államigazgatási szereplők egymás közötti kapcsolatait (pl. igazgatási-hatósági összefogás a környezeti bűnözés ellen), formalizálni kell az együttműködési mechanizmusokat a civil és for-profit szereplők relációjában (pl. áldozatsegítés, biztonsági innováció) és élelni kell a kooperációt a harmadik országokkal közvetlen régiókon túl is (pl. forrás országok a migrációt illetően, célországok a szökésben lévő elkövetők vonatkozásában).

Jellemző továbbá, hogy a bűnözés evolúciója nyomán az elkövetői körök egyre kevésbé szakosodnak egy-egy bűncselekmény kategóriára vagy elkövetési területre, amellyel összhangban az igazságügyi-rendvédelmi szektor szereplői esetében is gyakoribb a többcélú képességbővítés és e terén a támogatási forrásokat illetően is szükségesnek ítélt a rugalmasság fokozása.

Prioritás a forenzikus és laboratóriumi kapacitások – beleértve a helyszíni rendelkezésre állást is – és az elemzői szakterületek fejlesztése, amely magába foglalhatja a pénzügyi és az OSINT elemzést, a belső fenyegetésre is kiterjedő kockázatelemzést és a kapcsolódó statisztikai rendszerek fejlesztését is. Szintén prioritás a virtuális tér jelentette kihívások kezelése, így például a szélsőséges propaganda elleni küzdelem, a kibertérben történő nyomozások eszköztárának bővítése, a kriptovaluták terjedése terén tapasztalt nehézségek kezelése, valamint a sértettek azonosítását támogató megoldások körének és az on-line bejelentő platformoknak a bővítése. Prioritás továbbá a kritikus infrastruktúrák, valamint a könnyű célpontok védelmének fokozása (pl. az UAV eszközhasználat terén), a vagyon-visszaszerzést támogató párhuzamos pénzügyi nyomozások általánossá tétele és a büntetőeljárásokhoz kapcsolódóan egyéb eszközök, így például az igazgatási megközelítés nyújtotta lehetőségek kihasználása vagy a biztonság terén azonosítható innovatív kezdeményezések átvétele.

Az oktatást és tudásmegosztást illetően hiányként jelölhető a fentiek mellett a közös képzési rendszerek egységesítésének elmaradása, valamint a modern, komplex nemzetközi képzési központok alacsony száma, ahol igény mutatkozik az infrastrukturális körülmények nagy volumenű fejlesztésére. Nehézségként azonosított továbbá a szakértői ismeretátadás és a csereprogramok ad-hoc jellege, a hálózati koordináció és a személyes reprezentáció alacsony foka.

Szintén kiemelt szakkérdés a laboratóriumi, elemzési, felderítési, műveleti és védelmi eszközpark komplex fejlesztésének igénye, mivel több eszköz, több technika több taktikai lehetőséget is kínál és a megfelelő felszereltség fokozza a humán erőforrás biztonságát is (pl. titkos együttműködő helyett műszaki megoldás alkalmazása, avagy a fedett nyomozó tevékenységének technikai támogatása).

A megelőzést és áldozatvédelmet érintően mindezeket túl szükséges a tudatosság, a tájékozottság és az érzékenység javítása mind generálisan a társadalom szintjén, mind az igazságügyi-rendészeti szektoron belül és nagyobb hangsúlyt kell fektetni a korai előrejelző rendszerek működtetésére is. Fejlesztendő területként jelölhető továbbá az áldozat azonosítás határfokának javítása, a részükre nyújtott szolgáltatások körének bővítése, valamint a re-viktimizációs mutatók csökkentésének

igénye, amelyhez kapcsolódóan szintén igény a rehabilitáció és reintegrációs tevékenység fokozása.

További nehézségként azonosítható, hogy az eszközök és rendszerek folyamatos üzemeltetése, karbantartása és a képzett személyzet biztosítása rendkívüli költségeket ró az érintett szereplőkre.

Nem utolsó sorban megjegyzendő, hogy a fejlesztéseket intenzívebb mértékben kell érvényre juttatni a területi és helyi szinten, mind az eszközöket érintő kapacitásbővítést, mind a megelőzési programokat, képzéseket, tapasztalatcseréket illetően.

A valamennyi fejlesztés kiterjed a hazai hatóságok közötti együttműködés mellett a külföldi partnerekkel – beleértve a tagállamokon túl az ügynökségeket és a harmadik országokat is – történő kooperációra, valamint a for-profit (pl. légi szállítási iparág, csomagküldő szolgáltatók, közösségi média szolgáltatók) és a civil szektort érintő egyeztetésekre is.

E komplexitást alapul véve Magyarország jelen célkitűzés keretén belül az SO.1 alatt jelzett adatcserét szolgáló rendszerfejlesztésekre alapozva olyan többemű és összetett bűnüldözési és bűnmegelőzési fejlesztések megvalósítását tervezi, amelyek lehetővé teszik az SO.2 alatt jelzett műveleti tevékenység fokozását.

A fejlesztések elősegítik a hatóságok hatékony működését (1) az európai uniós szakpolitikai ciklus prioritásaival kapcsolatban – pl. embercsempészás, ember-, fegyver-, kábítószer-kereskedelem, környezeti és kiberbűnözés, MTIC és jövedéki csalás – és (2) a terrorizmussal és radikalizációval kapcsolatban – beleértve a CBRN(E), a DVI (többek között a terrorizmus áldozatainak azonosítása), a terrorizmus-finanszírozási és a PNR területet is, valamint a gyűlölet-bűncselekmények körét és a polarizációt is. Fokozható továbbá a határon átnyúló eredményes fellépés például (3) a kiberbiztonság, (4) a korrupció és integritásfejlesztés, (5) a gazdasági-pénzügyi bűncselekmények terén – beleértve a szellemi tulajdonjog védelmet is –, valamint (6) a szervezett vagyon és (7) egyes erőszakos, élet, testi épség elleni bűncselekmények elleni fellépéssel kapcsolatban (például utazó bűnözést képviselő mobil elkövetési csoportok). Az intézkedések nyomán a fenti, szakterület-specifikus kapacitásbővítésen túl a (8) horizontális szolgáltatást kínáló szervezeteknél, így különösen a műveleti támogatást, helyszíni és laboratóriumi szolgáltatást, elemzői-értékelői kapacitást és adatcserét segítő egységeknél is tervezett a képességek javítása.

Magyarország célja az igazságügyi és rendészeti szakterületen a bűncselekmények elleni fellépés, valamint a bűnmegelőzést támogató komplex fejlesztések megvalósítása. Ennek keretében az intézkedések speciális oktatási infrastruktúrák létrehozása, szakmai és idegen nyelvi készségek fejlesztése, szakértők hálózati tevékenységének koordinálása és tudásuk megosztásának fokozása, laboratóriumi, elemzési, felderítési, műveleti és védelmi kapacitások bővítése, valamint áldozatvédelmi és preventív képességek szélesítése mentén tervezettek.

Összhangban a fentiekkel a bűnmegelőzés és bűnüldözés terén a következő intézkedések fogalmazhatóak meg.

1. Képzési infrastruktúra fejlesztése

Cél elsősorban infrastrukturális fejlesztéseken, építési beruházásokon és az oktatástechnikai eszközrendszer bővítésén keresztül olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek támogatják speciális oktatási infrastruktúrák kialakítását, nemzetközi és közös kiválósági központok létrehozását a határon átnyúló igazságügyi-rendészeti együttműködés fokozása érdekében a tagállamok, valamint egyéb szereplők, köztük a harmadik országok és a civil társadalom erőforrásainak és ismereteinek összevonásával.

A képzési központok a szakpolitikai ciklus prioritásaival, a terrorizmussal és radikalizációval,

egyéb kiemelt relevanciával bíró bűncselekmény-kategóriákkal kapcsolatosan (pl. kiberbiztonság, korrupció, gazdasági-pénzügyi és szervezett vagyron elleni bűncselekmények), továbbá a műveleti támogatás, helyszíni és laboratóriumi szolgáltatás, elemzői-értékelői és adatcsere szakterületeken nyújtanak majd otthont nemzetközi vagy nemzetközi tapasztalatok felhasználásán alapuló elméleti és gyakorlati képzéseknek, tapasztalatcseréknek.

2. Bűnügyi képzés és tapasztalatcsere

2.1. Cél ismeretbővítő programok, gyakorlatok, **oktatások megvalósítása** – szakmai, szakmai idegen nyelvi és egyéb, pl. emberi jogi területeken is –, az egymástól való tanulás (beleértve a piaci szektor jó gyakorlatait és speciális szakismeretét is) nyújtotta lehetőségek népszerűsítése a koordináció és együttműködés javítása (például a CEPOL részvételével) és a tagállamok közötti bűnüldözési műveletek számának növelése céljából.

2.2. Cél a kölcsönös bizalom kiépítése, a know-how, az információk, a **tapasztalatok és a legjobb gyakorlatok cseréje** és terjesztése, valamint az erőforrások és a szakértelem összevonása. Ennek keretében tervezett a szakosodott csereprogramok gyakoribbá tétele (pl. középtávú kihelyezés az európai ügynökségekhez), a legjobb gyakorlatok fokozottabb megosztása az igazságügyi és rendészeti szervek, egyéb releváns szereplők között (pl. összekötő tisztviselői hálózat bővítésével különösen a harmadik országok irányába), valamint a nemzeti szakosodott egységek tematikus vagy több témára irányuló nemzetközi hálózatainak támogatása, szervezése (pl. a KYNOPOL tevékenységét érintően). Szintén támogatott a szakértői tapasztalatcserék megvalósítása, tanulmányutakon történő részvétel és tanulmányok készítése.

A tudásbővítést és információátadást célzó fejlesztések elősegítik a szakpolitikai ciklus prioritásai, a terrorizmus és radikalizáció, egyéb kiemelt relevanciával bíró bűncselekmény-kategóriák (pl. gazdasági-pénzügyi és szervezett vagyron elleni bűncselekmények), továbbá a műveleti támogatás, helyszíni és laboratóriumi szolgáltatás, elemzői-értékelői és adatcsere szakterületeken a hatékonyság fokozását.

3. Technikai kapacitásfejlesztés

3.1. Cél **felszerelések beszerzése** és a kapacitások fejlesztése, amely kiterjed a laboratóriumi és forenzikus, az elemzési és további felderítési és műveleti eszközparkra a koordináció és együttműködés fokozása, valamint a tagállamok közötti bűnüldözési műveletek számának növelése céljából.

3.2. Cél továbbá **biztonsági jelentőségű infrastruktúrák fejlesztése**, létrehozása, valamint biztonsági vonatkozású uniós és nemzeti eszközök, rendszerek és adatbázisok bővítése a felkészültség, a reziliencia és a biztonsági veszélyekre való megfelelő reagálás, kooperáció érdekében.

A jelölt technológiai előrelépést célzó intézkedések nélkülözhetetlenek a szakpolitikai ciklus prioritásait, a terrorizmust és radikalizációt, egyéb kiemelt relevanciával bíró bűncselekmény-kategóriákat (pl. kiberbiztonság), továbbá a műveleti támogatást, helyszíni és laboratóriumi szolgáltatást, elemzői-értékelői és adatcsere szakterületeket célzó fellépések terén különösen a nemzetközi együttműködés dimenziójában, megvalósításukkal ugyanakkor a szakterületeken jelentős előrelépés érhető el.

4. Bűnmegelőzés és áldozatvédelem

Cél az intézkedések, biztosítékok, mechanizmusok, legjobb gyakorlatok előmozdítása és kidolgozása a bűncselekmények áldozatainak korai azonosítása, védelme és támogatása érdekében,

valamint a partnerségek kialakítása a hatóságok és más érintett szereplők között a lakosság tudatosságának növelése és a biztonsági veszélyekre való megfelelő reagálás céljából.

A fejlesztések megvalósítása informatikai kapacitásbővítés és felszerelések beszerzésén túl kampánytevékenységeken és prevenciós programokon, tanulmányutakon és tanulmányok készítésén keresztül tervezett, amelyek kiterjednek a korai előre jelző rendszerekre, szakmai, kulturális és nyelvi ismeretbővítésre, az áldozatok részére nyújtott szolgáltatások körének bővítésére. Prioritás továbbá például speciális tanácsadói hálózat, szolgáltatás fejlesztése és megelőzést támogató dokumentumok elkészítésének támogatása, különös tekintettel a lokális prevencióra. További prioritás az eljárások áldozat-centrikusságának fokozására, a rehabilitáció és reintegráció hatékonyságának növelésére, valamint egyéb speciális kezdeményezések és újszerű foglalkozások támogatása (pl. önkéntes áldozatsegítő hálózat kialakítása, prevenciót segítő versenyek és gyakorlatok megtartása, drámapedagógia alkalmazása, középfokú oktatási tananyagok megelőzés-centrikus kiegészítése).

A prevenciós és a szélesebb definíció mentén értelmezett áldozatvédelemi szakterületen (amely magába foglalja az áldozatok azonosítását, segítségét, irányítását és integrációjukat is) tervezett fejlesztések – pl. radikalizáció, emberkereskedelem, kiberbűnözés és kiberbiztonság tárgykörében – módot adnak a társadalom szélesebb körén túl speciális célcsoportok, úgy mint a fogvatartottak, igazságügyi és rendészeti alkalmazottak, piaci szereplők, pedagógusok, diákok, hallgatók és más sérülékeny, veszélyeztetett személyek (pl. idősek, fogyatékkal élők) elérésére is.

5. Működési támogatás igénybevétele

Működési támogatás keretében Magyarország az újonnan beszerezni kíván eszközök és rendszerek üzemeltetési és karbantartási költségeinek viselését tervezi, valamint a használatban lévő eszközök és programok amortizációs cseréjét tervezi a folyamatos és magas színvonalú működőképesség fenntartása érdekében.